

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 12 0 У 008734 22 Увп
Бањалука, 13.12.2023. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Страхине Ђурковића предсједника вијећа, те Татјане Ступар и Едине Чупељић чланова вијећа, уз учешће Здравке Чучак као записничара, у управном спору по тужби М.И. из Б. (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број ... од 31.08.2021. године, туженог Министарства ..., у предмету стамбеног збрињавања, одлучујући о захтјеву туженог за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бијељини број 12 0 У 008734 21 У од 15.7.2022. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 13.12.2023. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Образложење

Побијаном пресудом уважена је тужба и поништен оспорени акт којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против рјешења Одјељења за општу управу, Општинске управе општине Б. број ... од 09.06.2021. године, а којим је одбијен захтјев тужиоца, члана породице погинулог борца, за стамбено збрињавање додјелом неповратних новчаних средстава.

Уважење тужбе суд је образложио разлозима да чињенично стање није правилно и потпуно утврђено, што је довело до погрешне примјене материјалног прописа, с обзиром да је првостепени орган утврдио да тужилац има статус члана породице погинулог борца, а тужени као другостепени орган да нема, која околност се мора јасно разјаснити, посебно што је тужилац уз тужбу доставио увјерење у коме се потврђује да он има статус члана породице погинулог борца, јер од те околности зависи да ли је Уредба о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Сл. гласник Републике Српске“ број 26/19 и 77/20 у даљем тексту: Уредба) примјењива у односу на тужиоца, односно да ли тужилац испуњава услове за стамбено збрињавање из члана 1 и члана 7 став 1 Уредбе којим се прописује стамбено збрињавање лица са статусом члана породице погинулог борца, јер само лица са утврђеним статусом члана породице погинулог борца могу користити права из ове Уредбе. Тек када тужени утврди да ли тужилац има статус члана породице погинулог борца који статус се утврђује рјешењем надлежног органа, може се донијети правилна одлука, јер та чињеница не смије остати нејасна или неутврђена, па након утврђивања исте потребно је утврдити

да ли тужилац испуњава услов на стамбено збрињавање по основу члана 7 став 1 Уредбе, јер из утврђења првостепеног органа произилази да нико од чланова уже породице тужиоца није остваривао право на стамбено збрињавање, па уколико би се право тужиоца на стамбено збрињавање посматрало само у односу на чињеницу да ли је тужилац у вијеме смрти оца био малољетан или пунољетан, која чињеница је неспорна (био је пунољетан), како то закључује првостепени орган и тужени, тужилац и сви чланови уже породице погинулог борца И. В. остали би без права на стамбено збрињавање по одредбама Уредбе, што није смисао доношења предметне Уредбе, која је и донесена на основу члана 75 Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Сл. гласник Републике Српске“ број 134/11, 9/12 и 40/12, у даљем тексту: Закон о правима бораца), јер неостваривање права тужиоца по одредбама члана 7 став 2 и 15 став 3 Уредбе, не искључује остваривање овог права по одредби члана 7 став 1 Уредбе, посебно ако се има у виду да се одредбама члана 7 став 2 Уредбе регулише право самосталног подношења захтјева те категорије дјете, а чланом 15 Уредбе посебне ситуације везане за дјецу.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање (у даљем тексту: захтјев) тужени побија наведену пресуду због повреде одредаба Закона о општем управном поступку („Сл. гласник Републике Српске“, број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18, у даљем тексту: ЗОУП), те одредбе члана 7 Уредбе. Истиче да се у уводном дијелу оспореног акта наводи да је тужилац као дијете погинулог борца поднио 24.5.2019. године захтјев за стамбено збрињавање додјелом неповратних новчаних средстава, али се нигдје не помиње да наведено лице има утврђен статус члана породице погинулог борца, јер се у спису не затиче рјешење о утврђеном статусу које је прошло поступак ревизије и на које је дата сагласност. У побијаној пресуди се наводи да је тужилац доставио увјерење којим се потврђује да он има статус члана породице погинулог борца, који наводи су нетачни, јер се дато увјерење не затиче у спису, због чега је у својим евиденцијама додатно провјерио да ли је тужилац евидентиран као лице са статусом члана породице погинулог борца. С обзиром да је утврдио да тужилац није евидентиран као лице са статусом члана породице погинулог борца, те да се у спису предмета не затиче доказ о наведеном, то је јасно да тужилац нема утврђен статус члана породице погинулог борца, те да стога не испуњава услове из члана 7 став 1 и 2 Уредбе. Наводи и да је у свом рјешењу указао да је првостепени орган требао одбацити закључком захтјев тужиоца, јер није испуњавао услове за покретање поступка, у складу са чланом 113 став 2 ЗОУП. Истиче да су одредбе члана 7 Уредбе императивног карактера и не остављају могућност овлашћеном службеном лицу да поступа другачије него што је прописано, а да је оспоравање уставности и законитости дате одредбе у надлежности Уставног суда Републике Српске. Цитира члан 7 став 1 Уредбе, према којем право на стамбено збрињавање по тој уредби могу остварити лица којима је рјешењем надлежног органа утврђен статус члана породице погинулог борца или статус ратног војног инвалида, уколико је у поступку ревизије рјешења о утврђеном статусу дата сагласност на то рјешење. Указује да уколико неко лице има утврђен статус његово рјешење мора проћи поступак ревизије и добити сагласност, тако да у конкретном случају није спорна само чињеница пунољетства, већ и чињеница да тужилац ничим није доказао да има утврђен статус члана породице погинулог борца, како је то предвиђено чланом 7 став 1 Уредбе, на коју се указује побијаном пресудом.

Сматра да је тумачење члана 13 и 75 Закона о правима бораца у пресуди дато потпуно произвољно с обзиром да се исте тумаче како појединачно тако и у међусобној вези са одредбама Уредбе којом су прописана права али и услови који се морају остварити. Предлаже да се захтјев уважи и побијана пресуда укине или преиначи.

Тужилац у одговору на захтјев истиче да наводи захтјева нису основани јер је током поступка за одлучивање по захтјеву за стамбено збрињавање породица погинулих бораца утврђено да је био пунољетан на дан очеве смрти, те да наводно нема утврђен статус члана породице погинулог борца и да сходно томе не испуњава услове за стамбено збрињавање. Такође наводи да су неосновани наводи туженог да нема статус члана породице погинулог борца јер исти нису у складу са одредбом члана 13 Закона о правима бораца, која прописује да статус, односно права прописана тим законом могу остварити чланови породице погинулог борца, између осталог и брачни друг и дјеца, а остваривање права није условљено са годинама живота које је дијете погинулог борца имало у вријеме његове погибије. Наводи да поменути закон прописује као правило да дјеца погинулих бораца могу остварити права прописана тим законом, не наводећи ограничења везана за године живота, изузев у случају остваривања права на породичну инвалиднину, што је изузетак а не правило. Тврди да као дијете погинулог борца В.И. има статус члана породице погинулог борца иако је у вријеме погибије свог оца био пунољетан, а године живота које је имао у вријеме његове погибије не могу утицати на остваривање права на стамбено збрињавање, јер се супротно томе врши повреда принципа равноправности, правне сигурности, те спроводи дискриминација ове популације. Указује на увјерење Одјелења за општу управу, Одсјека за борачко-инвалидску заштиту општине Б., којим се потврђује да има статус члана породице погинулог борца, као дијете погинулог борца В.И., које увјерење је издао првостепени орган, па неприхватање истог од стране другостепеног органа представља повреду принципа правне сигурности. Предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев, побијану пресуду, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39 Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 109/05 и број 63/11 - у даљем тексту: ЗУС), овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списа произлази да је тужилац 24.5.2019. године, као дијете погинулог борца, поднио захтјев за стамбено збрињавање додјелом неповратних новчаних средстава, на основу Јавног позива туженог од 8.4.2019. године и измјене Јавног позива од 27.05.2019. године, објављеног дана 10.4.2019. године у дневном листу „Глас Српске“ и „Независним новинама“, те на Веб страници туженог, у складу са чланом 25 Уредбе, уз који је приложио одређену документацију. Рјешењем првостепеног органа одбијен је захтјев тужиоца, а оспореним актом одбијена је жалба. Побијаном пресудом тужба је уважена и оспорени акт поништен из разлога који су наведени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда је правилна.

Чланом 7 став 1 Уредбе одређено је да право на стамбено збрињавање по тој уредби могу остварити лица којима је рјешењем надлежног органа утврђен статус члана породице погинулог борца или статус ратног војног инвалида ако је у поступку ревизије рјешења о утврђеном статусу дата сагласност на то рјешење, а ставом 2 истог члана Уредбе да дијете погинулог борца које је на дан смрти родитеља по основу кога има утврђен статус било малољетно може остварити право на стамбено збрињавање самостално ако то право није користио нико од чланова уже породице погинулог борца.

Чланом 15 став 3 исте уредбе прописано је да дјеца погинулог борца која су на дан смрти родитеља по основу кога имају утврђен статус била малољетна, у зависности од стамбене ситуације у којој се налазе, могу бити стамбено збринута додјелом једне стамбене јединице или додјелом новчаних средстава до 8.000 КМ, ако то право није користио нико од чланова уже породице погинулог борца.

Правилно нижестепени суд наводи да у конкретном случају није разјашњена чињеница да ли тужилац има утврђен статус члана породице погинулог борца с обзиром да је првостепени орган утврдио да тужилац има статус члана породице погинулог борца, које утврђење није образложио на начин прописан чланом 197 став 2 ЗОУП, а тужени да тужилац тај статус нема јер у службеној евиденцији туженог није евидентиран као лице са статусом члана породице погинулог борца, а и што се у спису предмета не затиче доказ о наведеном, при чему тужени за наведену тврдњу није приложио било какав доказ, па стога ни доказ из службене евиденције јер се „увид у службену евиденцију“ не сматра доказом.

Наведена чињеница, прије утврђивања испуњености услова за стамбено збрињавање, мора бити на јасан и неспоран начин разјашњена и поткријепљења релевантним доказима, поготово што је тужилац уз тужбу доставио увјерење Одјељења за општу управу, Одсјека за борачко-инвалидску заштиту општине Б., број ... од 11.3.2021. године, којим се потврђује да има статус члана породице погинулог борца, као дијете погинулог борца В.И., јер од утврђења те чињенице зависи да ли тужилац уопште има право на стамбено збрињавање у смислу члана 1 и члана 7 став 1 Уредбе. Само лица са утврђеним статусом члана породице погинулог борца, који статус се утврђује рјешењем надлежног органа на које је у поступку ревизије рјешења о утврђеном статусу дата сагласност, могу остваривати права прописана Уредбом, па сходно томе и дијете погинулог борца по основу кога рјешењем надлежног органа, на које је у поступку ревизије рјешења о утврђеном статусу дата сагласност, има утврђен статус члана породице погинулог борца.

Код чињенице, која је као неспорна утврђена током управног поступка, да нико од чланова уже породице тужиоца није остварио право на стамбено збрињавање, то се и по оцјени Врховног суда право тужиоца на стамбено збрињавање не може посматрати само у односу на чињеницу да ли је у вријеме смрти оца био малољетан, јер неостваривање права тужиоца по одредби члана 7 став 2 и члана 15 став 3 Уредбе не искључује остваривање овог права по одредби члана 7 став 1 Уредбе, јер се одредбама члана 7 став 2 и 3, те члана 15 став 3

Уредбе регулише право самосталног подношења захтјева дјетета погинулог борца по основу кога има утврђен статус.

Из наведених разлога правилно је побијаном пресудом уважена тужба и поништен оспорени акт, о чему је нижестепени суд дао увјерљиве и аргументоване разлоге које као правилне прихвата и овај суд.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да побијаном пресудом није остварен ниједан разлог њене незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, па се отуда захтјев за ванредно преиспитивање, на основу одредбе члана 40 став 1 тог закона, одбија као неоснован.

Записничар
Здравка Чучак

Предсједник вијећа
Страхиња Ђурковић

Тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић